

تمرین اول

أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

- (۱) جَعَلَهُ حَرَاماً : **حَرَّمَ** آن را حرام گردانید.
- (۲) الَّذِي لَيْسَ حَيّاً : **مَيِّتٌ** کسی که زنده نیست.
- (۳) الذُّنُوبُ الْكَبِيرَةُ : **كَبَائِرٌ** گناهان بزرگ.
- (۴) الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ : **تَوَّابٌ** کسی که توبه را از بندگان می‌پذیرد.
- (۵) تَسْمِيَةُ الْآخَرِينَ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ : **التَّنَابُزُ** نامیدن دیگران با نام‌های بد.
- (۶) ذَكَرَ مَا لَا يَرْضَى بِهِ الْآخَرُونَ فِي غِيَابِهِمْ : **الْغَيْبَةُ** آنچه را که دیگران در نبودشان به آن راضی نیستند بیان کرد

تمرین دوم

تَرْجِمْ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ النَّبَوِيَّةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

- (۱) حُسْنُ الْخُلُقِ نِصْفُ الدِّينِ. (الْمُبْتَدَأُ وَالْخَبَرُ) **حُسْنٌ: مبتدا / نِصْفٌ: خبر**
خوش خویی نیمی از دین است.
- (۲) مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ. (الْفَاعِلُ وَالْمَفْعُولُ) **خُلُقٌ: فاعل / نَفْسٌ: مفعول**
هر کس خلق و خوی اش بد باشد (بد شود)، خودش را عذاب می‌دهد.
- (۳) إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ. (الْفِعْلُ الْمَاضِي الْمَجْهُولُ وَالْمَفْعُولُ) **بُعِثْتُ: فعل ماضی مجهول / مَكَارِمَ: مفعول**
من مبعوث شده‌ام تا مکارم اخلاق را کامل کنم. (من فقط برای تکمیل بزرگوری های اخلاقی برانگیخته شدم).
- (۴) اللَّهُمَّ كَمَا حَسَنْتَ خُلُقِي، فَحَسِّنْ خُلُقِي. (فِعْلُ الْأَمْرِ وَالْفِعْلُ الْمَاضِي) **حَسَنْتَ: فعل ماضی / حَسِّنْ: فعل امر**
خدوندا، همانطور که آفرینش مرا نیکو گردانیدی، پس اخلاقم را [نیز] نیکو گردان.
- (۵) لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلُ فِي الْمِيزَانِ مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ. (اسْمُ التَّفْضِيلِ وَالْجَارُّ وَالْمَجْرُورُ) **أَثْقَلُ: اسم تفضیل / مِنَ الْخُلُقِ: جار و مجرور**
ترجمه: در ترازوی اعمال چیزی سنگین‌تر از خوی نیک (خوش اخلاقی) نیست.

تمرین سوم

تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ وَالْمَصَادِرَ التَّالِيَةَ.

الْمَاضِي	الْمُضَارِعُ وَ الْمُسْتَقْبَلُ	الْأَمْرُ وَ النَّهْيُ	الْمَصْدَرُ
قَدْ أَحْسَنَ: نیکی کرده است	يُحْسِنُ: نیکی می کند	أَحْسِنْ: نیکی کردن	إِحْسَان: نیکی کردن
إِقْتَرَبَ: نزدیک شد	يَقْتَرِبُونَ: نزدیک می شوند	لَا تَقْتَرِبُوا: نزدیک نشوید	إِقْتِرَاب: نزدیک شدن
إِنْكَسَرَ: شکسته شد	سَيَنْكَسِرُ: شکسته خواهد شد	لَا تَنْكَسِرْ: شکسته نشو	إِنْكَسَار: شکسته شدن
إِسْتَعْفَرَ: آمرزش خواست	يَسْتَعْفِرُ: آمرزش می خواهد	إِسْتَعْفِرْ: آمرزش بخواه	إِسْتِغْفَار: آمرزش خواستن
مَا سَافَرْتُ: سفر نکردم	لَا يُسَافِرُ: سفر نمی کند	لَا تُسَافِرْ: سفر نکن	مُسَافَرَة: سفر کردن
تَعَلَّمَ: یاد گرفت	يَتَعَلَّمَانِ: یاد می گیرند	تَعَلَّمْ: یاد بگیر	تَعَلُّم: یاد گرفتن
تَبَادَلْتُمْ: عوض کردید	تَتَبَادَلُونَ: عوض می کنید	لَا تَتَبَادَلُوا: عوض نکنید	تَبَادُل: عوض کردن
قَدْ عَلَّمَ: آموزش داده است	سَوْفَ يُعَلِّمُ: آموزش خواهد داد	عَلِّمْ: آموزش بده	تَعْلِيم: آموزش دادن

تمرین چهارم

اُكْتُبِ الْعَمَلِيَّاتِ الْحِسَابِيَّةَ التَّالِيَةَ كَالْمِثَالِ:

(۱) عَشْرَةٌ زَائِدٌ أَرْبَعَةٍ يُسَاوِي أَرْبَعَةَ عَشَرَ. $10 + 4 = 14$

(۲) مِئَةٌ تَقْسِيمٌ عَلَى اثْنَيْنِ يُسَاوِي خَمْسِينَ. $100 \div 2 = 50$

(۳) ثَمَانِيَةٌ فِي ثَلَاثَةٍ يُسَاوِي أَرْبَعَةً وَ عَشْرِينَ. $8 \times 3 = 24$

(۴) سِتَّةٌ وَ سَبْعُونَ نَاقِصٌ أَحَدَ عَشَرَ يُسَاوِي خَمْسَةً وَ سِتِّينَ. $76 - 11 = 65$

تمرین پنجم

عَيْنَ الْمَحَلِّ الْعَرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

(۱) ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ **الله: فاعل** **سكينة: مفعول** **رسول: مجرور به حرف جر** پس خداوند آرامش خود را بر پیامبرش و بر مومنان فرود آورد.

(۲) (لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا) **الله: فاعل / نفساً: مفعول**
خداوند هر کس را فقط به اندازه توانایی اش به سختی می اندازد. (تکلیف می کند)

(۳) السُّكُوتُ ذَهَبٌ وَ الْكَلَامُ فِضَةٌ . **السُّكُوتُ: مبتدا / ذَهَبٌ: خبر / الْكَلَامُ: مبتدا / فِضَةٌ: خبر**
سکوت طلاست و سخن گفتن نقره است.

(۴) أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ.
محبوب ترین بندگان خدا نزد خداوند، سودمندترین آنها نسبت به بندگان است.
أَحَبُّ: مبتدا / عِبَادِ: مضاف الیه / الله: مجرور به حرف جر / أَنْفَعُ: خبر / لِعِبَادِ: جار و مجرور

تمرین ششم

تَرْجَمَ. مَايَلِي، ثُمَّ عَيْنَ اسْمِ الْمَكَانِ، وَ اسْمِ التَّفْضِيلِ.

(۱) (رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ) پروردگار مشرق و مغرب **الْمَشْرِقِ: اسم مکان / الْمَغْرِبِ: اسم مکان**

(۲) (إِنَّكَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ) بی گمان فقط تو بسیار دانای غیب های. **عَلَامُ: اسم مبالغه**

(۳) (مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ)
چه کسی ما را از خوابگاهمان برانگیخت؟! این چیزی است که خداوند رحمان وعده داده، و فرستادگان راست گفتند.
مَرْقَدُ: اسم مکان / الْمُرْسَلُونَ: اسم مفعول

(۴) يَا مَنْ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ **ای که نیکوکاران را دوست دارد. (ای کسی که نیکوکاران را دوست داری)**
الْمُحْسِنِينَ: اسم مفعول

(۵) يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ **ای بخشاینده ترین بخشایندهگان** **أَرْحَمَ: اسم تفضیل / الرَّاحِمِينَ: اسم فاعل**

(۶) يَا سَاتِرَ كُلِّ مَعْيُوبٍ **ای پوشاننده ی هر عیبی (ای عیب پوشش هر معیوبی)** **سَاتِرَ: اسم فاعل / مَعْيُوبِ: اسم مفعول**

(۷) يَا غَفَّارَ الذُّنُوبِ **ای بسیار آمرزنده گناهان** **غَفَّارَ: اسم مبالغه**

تمرین هفتم

الْتَّمِرِیْنُ السَّابِعُ: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِیْبَةَ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ.

۱- صَبَاح	☐	مَسَاء	☐	لَيْل	☐	مَيِّت	☒
۲- عُجْب	☐	لَحْم	☒	فُسُوق	☐	إِنَّم	☐
۳- كَبَائِر	☒	نِسَاء	☐	رِجَال	☐	أَوْلَاد	☐
۴- سَخِرَ	☐	عَابَ	☐	سَاعَدَ	☒	لَمَزَ	☐
۵- أَحْمَر	☒	أَحْسَنَ	☐	أَجْمَلَ	☐	أَصْلَحَ	☐
۶- أَصْفَر	☐	أَزْرَقَ	☐	أَبْيَضَ	☐	أَكْثَرَ	☒

پاسخ: در تصویر زیر می توانید جواب این تمرین را ببینید.

الْتَّمِرِیْنُ الثَّامِنُ: صَعِّ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

- ۱- اِشْتَرَيْنَا وَ فَسَاتَيْنَ بِأَسْعَارٍ رَخِیصَةٍ فِي الْمَتْجَرِ.
- سَراوِل ☒ أَشْهُرًا ☐ مَوَاقِفَ ☐
- ۲- مَنْ الْمُؤْمِنِينَ فَعَلَيْهِ أَنْ يَعْتَذِرَ إِلَيْهِمْ.
- اِغْتَابَ ☒ اِتَّقَى ☐ مَدَحَ ☐
- ۳- حَمْسَةٌ وَ سِتُّونَ نَاقِصٌ ثَلَاثَةٌ وَ عِشْرِينَ يُسَاوِي
- اِثْنَيْنِ وَ أَرْبَعِينَ ☒ اِثْنَيْنِ وَ سَبْعِينَ ☐ أَرْبَعَةً وَ عِشْرِينَ ☐
- ۴- أَرَادَ الْمُشْتَرِي السَّعْرِ.
- نَوْعِيَّةَ ☐ مَتْجَرَ ☐ تَخْفِیضَ ☒